

Dneska by to možná šlo

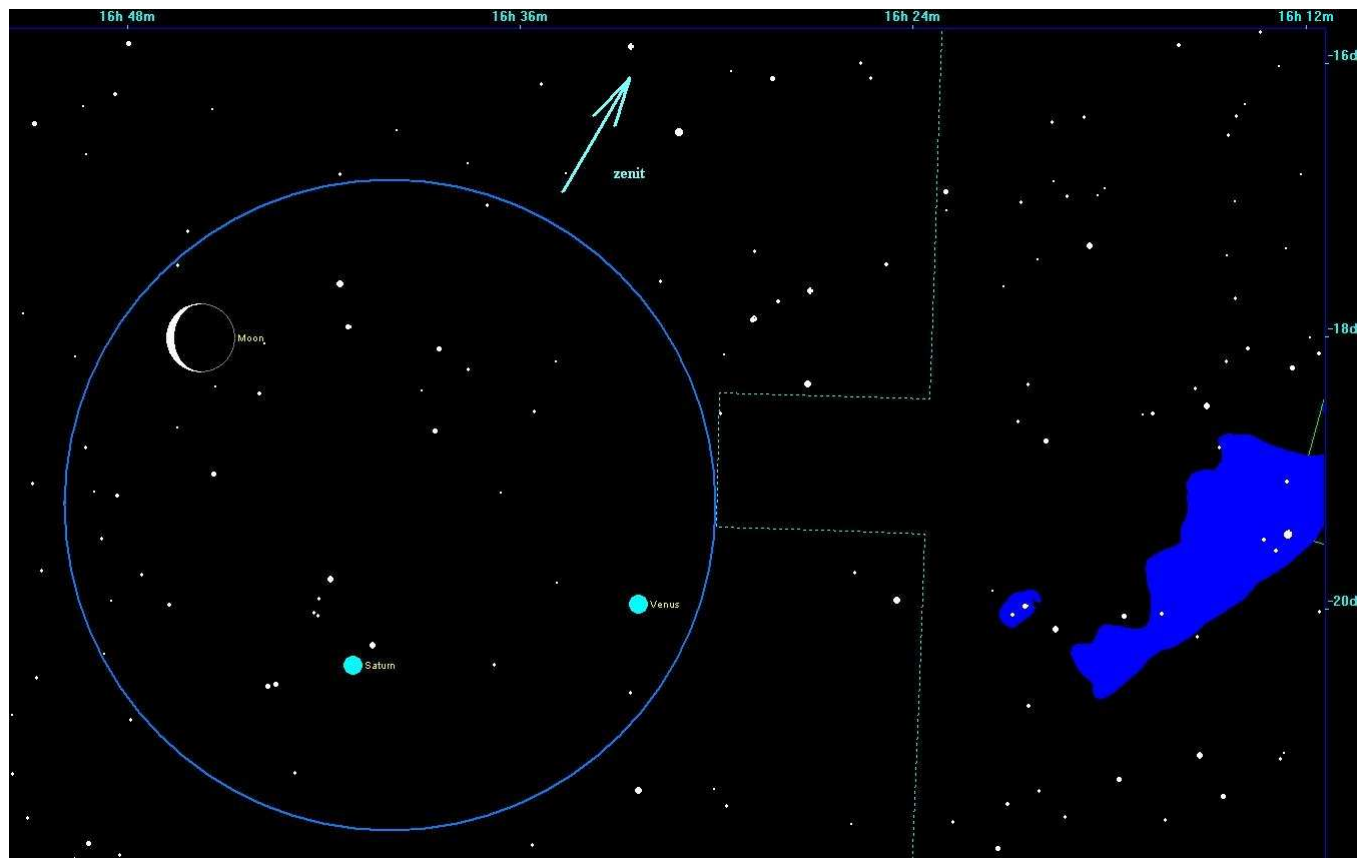
V hlavní roli Venuše a Saturn

Planety před konjunkcí a Měsíc

Možná už se těšíte na velice těsnou konjunkci jasných planet Venuše a Saturnu, kterou se budeme moci potěšit ráno před a při svítání v sobotu 9. ledna. Více informací o tomto úkazu naleznete na stránkách lednových ASTRONOMICKÝCH informací Hvězdárny v Rokycanech. K nalezení jsou na stránce hvězdárny <http://hvr.cz> pod odkazem hvězdárna; zpravodaje. Ale výše zmíněné planety pro nás připravily i jakýsi předkrm. O dva dny dříve se totiž na ranní obloze potkají s velice úzkým srpkem Měsíce. Určitě tedy bude stát za to přivstat si už i ve čtvrtek (7. 1. 2016) ráno a na malebnou trojici se podívat.

Pokud máte k dispozici triedr se zorným polem kolem 5° (zvětšení přibližně 10x) máte vyhráno. Právě oblast s průměrem 5° je tím optimálním prostorem, do něhož se vám naráz vejdou všechny tři objekty.

Měsíc necelé tři dny před novem, tedy v podobě "couvajícího" srpku, bude nejjasnější (-8,1 mag). Blyštivá Venuše, jako Jitřenka, se ovšem se svou jasností -3,9 mag ve své nápadnosti nedá také nijak zahanbit. "Nejchudším příbuzným" tak zůstane se svou jasností 1,6 mag Saturn. V šest hodin ráno, kdy Slunce bude ještě dostatečně hluboko pod obzorem, aby nezačalo astronomické svítání, bude již trojice sice nízko, ale přeci jen nad ideálním horizontem blízko hranic souhvězdí Štíra a Hadonoše. Měsíc bude nejvíce vlevo (severně) ve výšce 6° . Venuši jen o trochu níže ($h = 5,75^\circ$) nalezneme přibližně o tři a půl stupně jižně. Saturn se bude promítat o necelé dva stupně pod ně ($h = 4,25^\circ$), víceméně uprostřed mezi oběma nápadnými objekty. Situace je nejlépe patrná z připojeného obrázku. Směr k zenitu ukazuje šipka.

Seskupení bude za příznivých meteorologických podmínek možné sledovat až do pokročilého svítání. Astronomické svítání, kdy se Slunce dostane 18° pod obzor, začíná krátce po šesté středoevropského času. Před tři čtvrtě na sedm přechází astronomické svítání ve svítání nautické ($h_{\text{Slunce}} = -12^\circ$). Občanské svítání se Sluncem ve výšce -6° pak startuje několik minut před půl osmou. To už se nám v jasu ranní oblohy začne ztrácet Saturn. Měsíc a především Venuši však v zorném poli triedru uvidíme i při svítání, které nastává v osm hodin. To už oba objekty budou navíc přeci jen výš nad obzorem ($h_{\text{Venuše}} = 17^\circ$).

Jak už bylo uvedeno v úvodu, pro sledování seskupení bude ideální použít kvalitní triedr upevněný na co nejpevnějším stativu. Pozorování si však můžete užít i sledováním jasných nápadných objektů nad jihovýchodním obzorem pouhýma očima. Naopak pro pozorování větších detailů na Měsíci či spatření fáze Venuše (již téměř kulatý disk) nebo Saturnova výrazně rozevřeného prstence vám lépe poslouží větší dalekohled s dostatečným zvětšením. Pak ovšem musíte počítat s tím, že si Měsíc, Venuši a Saturn budete prohlížet postupně samostatně.

Zajímavou volbou samozřejmě může být i astrofotografie. Volba zorného pole (užitého objektivu) už je pouze na vás a vaší kreativitě.

Ať už se ale rozhodnete pro pozorování s využitím jakékoli techniky, bude ve všech případech platit nutnost vybrat si pozorovací místo s co nejotevřenějším výhledem na jihovýchod.

Karel HALÍŘ
Hvězdárna v Rokycanech
<http://hvr.cz>